

srednjih šolah v Mariboru, v Celju in dalje doli v Gorici in Istri naredé take srednje šole, na katerih shaja slov. otrok za prvo tudi s tistim jezikom, kakor se ga je učil od matere.

Njim, tem šolam daje se ime slov. paralelk. Po takem ostane na teh šolah vse, kakor je bilo doslej, tedaj nemški, samo na nižjih štirih razredih bi se podučevalo po našem slovenski. Otroci bi tedaj iz navadnih domačih šol prestopili lahko va nje, to pa se vé, da le takrat, če kaj znajo. Nevednožev bi tudi na te nikakor ne vzprejeli. (Konec prih.)

Slovenščina v naših uradnihah.

(Dalje)

Odrekel se je vsem slovanskim jezikom značaj sodnega jezika, sicer ne bi bilo treba poljskemu in češkemu tega značaja dati po naredbah, in po postavi hrvatski jezik v Dalmačiji za sodni jezik proglašati.

Ko bi pa bil hotel tudi postavodajalec slovanskim jezikom ta značaj odreči, bil bi na mesto „v deželi navadni“ ali „kaki izmed pri sodišči navadnih“ in mesto splošno „sodni jezik“ rekel „nemški jezik“.

Ker pa tega ni storil, je po mojem mnenju pravo, da so vsi v Avstriji nahajajoči se in tu ali tam v deželi navadni jeziki sodni jeziki. Torej še treba ni sklicevati se na § 19. tem. zak., če se hoče dokazati pravica slovenskega jezika. Pred seboj imam staro, postopaje pred administrativnimi oblastmi uravnujočo postavo, katera je tudi slovensko tiskana.

Pomenljivo je, da je ta postava podpisana od cesarja Jožefa. (Čujte! čujte! na desni.) Ta postava je bila ravno 4 mesece po občnem sodnem redu dne 1. septembra 1781 izdana. Na to, da je podpisana ravno od cesarja Jožefa, naj se blagovolijo ozirati gospodje tovariši s Koroškega, kateri sedé tudi v deželnem zboru in so člani postavodajnega faktorja dežele, — jaz jim to zato priporočam, ker oni še danes zabranjujejo, da bi se deželni zakonik na Koroškem za slovensko ljudstvo izdajal tudi v slovenskem jeziku. (Čujte! čujte! na desni. Po slanece Ghon: Občine same tega niso hotele! Klici na desni: Katere? Poslanec Ghon: Koroške slovenske občine! Poslanec dr. Trojan: Je torej treba več pameti, kakor občine. Postavodaja! Deželni zbor!)

Kakor je torej občni sodni red pri sodnih oblastih slovenskemu jeziku vrata odprl v urade, tako je to storila ta postava pri administrativnih oblastih. Pa kljubu tej stari pravici slovenskega jezika, in čeravno se je slovenščina že pred več, kakor sto leti dopuščala pri sodiščih in administrativnih gosposkah, kako se ji še danes upirajo v uradih!

Ni še dolgo, da se je celo na Kranjskem,

kjer neki Slovencem mleko in med teče, slovenskim ulogam le milost skazovala, da so se vzprejemale, reševale so se nemški. V svojo žalost čitam v javnem listu o najnovejšem času, da se na Dolenjskem, v okrožju novomeškem zopet začenjajo slovenske uloge nemški reševati. (Čujte! čujte! na desni.) Zadnji čas so se z Dolenjskega nekateri sodniki višje vrste premestili in videti je, kakor da bi bilo slovensko uradovanje le na ramah teh mož sloveno, ker komaj so Dolenjsko zapustili, že gre nemško uradovanje zopet v klasje. (Čujte! čujte! na desni.)

Silnc se še upirajo slovenskim ulogam po vseh drugih deželah, kjer Slovenci prebivajo. Take uloge se pusté ležati, kakor sitne uloge, ne da bi težave delale, ampak hoče se stranki nekako namigniti, da bi bilo boljše, če bi bila nemški ali italijanski prosila. (Čujte! čujte! na desni.)

Da bi se pa ustmene in v slovenskem jeziku storjene prošnje pri sodišču tudi slovensko zapisovale, dogodi se celo na Kranjskem le sem ter tje. Obžalovanja je vredno, da se na pr. pričevanja ne zapisujejo v jeziku prič, — neslišano pa je, da stranke celo prisege polagajo v jeziku njim neznanem. (Čujte! čujte! na desni.)

Dovolite mi, da Vam v dokaz svojih trditvev le zmiraj po jeden slučaj navedem, čeravno jih imam na kupe. V Korminu na Primorskem se je dogodilo leta 1885, da je morala stranka, večša samo slovenskega jezika, govoriti na italijansko prisego; med priseganjem loti se navzočnih smeh, stranka je morda kako neumno besedo izrekla, katera je mišice navzočnih na smeh razdražila. (Čujte! čujte! na desni.)

Kako se to ujema s svetostjo in slovesnostjo dejanja, to, prosim gospode, naj si sami predočijo. Ta slučaj se je sicer vis. pravosodnemu ministerstvu prijavil v peticiji nekega tamošnjega društva s 18. avgusta 1886, v kateri so tudi pritožbe o drugih neprilikah gledé jezika.

Na Koroškem še danes prisegajo stranke, katere le slovenski znajo, po nemških prisežnih oblikah. (Čujte! čujte! na desni.) Prisegovalcem se le pové, o čem je govor. Kdo jim to pové, bom pozneje razpravljaj.

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Križnica v silju.

Plevel, tako sitna, kakor škodljiva, nosi ime križnica ali grintovec. Kjer je take več, njiva ima posebno lice, kedar je silje v cvetu, in žito, kedar se porabi, čisto poseben okus. Tedaj pa se lahko vé, da je kmetovalec ne trpi